

14.2.2020

Business Finlandin kysely koronavirusepidemian vaikutuksista suomalaisyritysten liiketoimintaan – yhteenveto kyselyn tuloksista

Taustaa

Business Finland toteutti 7.– 14.2.2020 välisenä aikana asiakaskyselyn, jonka tarkoituksena oli kerätä tietoa meneillään olevan koronavirusepidemian (2019-nCoV / Covid-19, ns. Wuhanin koronavirus) vaikutuksista Business Finlandin asiakkaiden liiketoimintaan. Lisäksi kerättiin tarpeita ja odotuksia toimenpiteistä, joihin Business Finlandin tulisi epidemian vuoksi ryhtyä. Kysely tehtiin verkkokyselynä ja lähetettiin noin kolmelle tuhannelle henkilölle. Kyselyyn saatiin 299 vastausta, eli vastausprosentti oli 10. Vastaanottajat olivat Business Finlandin tiiviin asiakkuudenhoitomallin piirissä olevien asiakasorganisaatioiden toimitusjohtajia, ulkomaan yksiköiden maajohtajia, vientijohtajia, myyntijohtajia, markkinointijohtajia tai Business Finlandin rahoittamien tutkimus- ja kehitysprojektien vastuullisia johtajia. Organisaatioiden maantieteellistä markkina- tai toiminta-aluetta ei käytetty rajaavana tekijänä vastaajajoukkoa valittaessa, vaan toiminta-alue kysyttiin kaikilta vastaajilta kyselyn yhteydessä.

Kyselyn sisältö

Taustatietoina vastaajilta kysyttiin organisaation koko ja tyyppi (yritys/muu organisaatio), pääasiallinen toimialaluokka sekä organisaation toiminta- ja markkina-alueet (Suomi, Pohjoismaat, Euroopan Unioni, Eurooppa, Lähi-Itä, Afrikka, Aasia, Pohjois-Amerikka, Etelä-Amerikka, Australia ja Oseania). Epidemian liiketoimintavaikutuksia selvitettiin pyytämällä vastaajia arvioimaan epidemian vaikutuksia organisaation liikevaihtoon, vientiin, työpaikkojen määrään, henkilöstön kansainväliseen liikkuvuuteen, kansainväliseen kasvuun ja kansainvälistymissuunnitelmiin. Kaikista em. kysymyksistä pyydettiin arvio sekä lyhyellä (0-6 kuukautta) että pitemmällä aikavälillä (yli 6 kuukautta). Tämän lisäksi vastaajat arvioivat, onko epidemia aiheuttanut heille uusia ulkomaankaupan rajoituksia, raaka-aine- tai komponenttipulaa, logistiikkaongelmia, pienentänyt tilauskantaa ja miten he pyrkivät lievittämään epidemian aiheuttamia riskejä. Vapaamuotoisena palautteena vastaajat antoivat tarpeita ja ehdotuksia niistä toimenpiteistä, joihin Business Finlandin tulisi epidemian vuoksi ryhtyä.

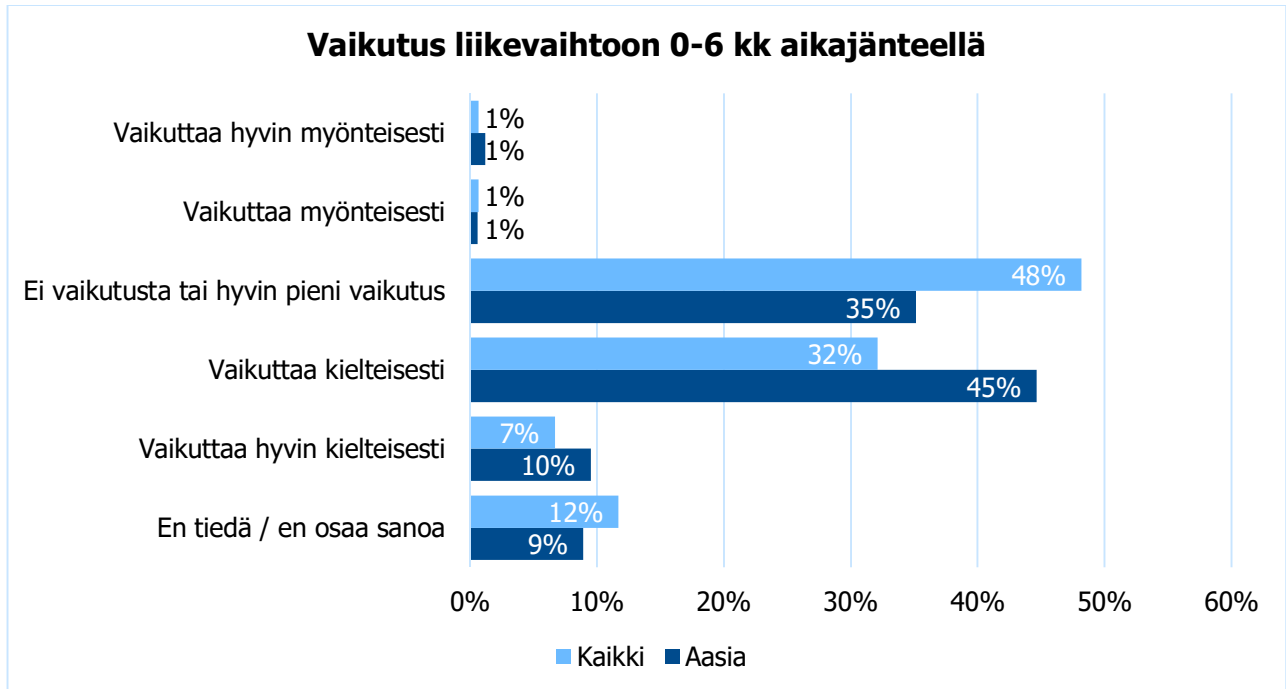
Kyselyn tulokset

Vastaajista lähes 80% oli PK- tai mikroyrityksiä ja lähes 20% suuria tai midcap-yrityksiä. Tässä näkyy selvästi Business Finlandin asiakasprofiilin lukumäärällinen painottuminen PK-yrityksiin. Vastaajajoukon kolme suurinta päätoimialaluokkaa olivat teollisuus (40%), informaatio ja viestintä (24%) sekä ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (10%). Toiminta- ja markkina-alue kattaa valtaosalla vastaajista (yli 70%) ainakin Euroopan, yli puolella (56%) Aasian sekä noin puolella (49%) Pohjois-Amerikan.

Tuloksista näkyy selvästi, että lyhyellä aikavälillä yritykset pystyvät melko hyvin arvioimaan epidemian vaikutuksia liiketoimintaan, mutta pitemmän aikavälin vaikutuksista yrityksillä on enemmän epävarmuutta. Julkisuuudessa on raportoitu paljon suurten kansainvälisten yritysten

14.2.2020

alihankintaverkoston ongelmista Kiinassa. Sama ongelma koskee kyselyn perusteella myös suomalaisia PK- ja mikroyrityksiä juuri nyt: monella yrityksellä on vain tuotekehitys Suomessa, mutta kaikki valmistus Kiinassa tai muualla Aasiassa. Tällä toimintamallilla valmistuksen tai alihankinnan ongelmat näkyvät välittömästi tuotteiden markkinoille saamisessa ja liikevaihdossa.

Noin puolet vastaajista arvioi, ettei epidemia juurikaan vaikuta liikevaihtoon mutta yli kolmasosa arvioi, että vaikutukset ovat joko kielteisiä tai hyvin kielteisiä lyhyellä aikavälillä. Yli 6 kk aikavälillä kielteisen arvion vaikutuksista antaa noin viidesosa vastaajista, mutta tällöin vastauksiin liittyy enemmän epävarmuutta ja noin kolmasosa ei osaa arvioida vaikutuksia. Vain muutama vastaaja arvioi epidemialla olevan myönteisiä vaikutuksia liikevaihtoon. Niiden vastaajien joukossa, jotka kokevat vaikutukset liikevaihtoon kielteisiksi tai hyvin kielteisiksi on koko vastaajajoukkoa enemmän teollisuusyrityksiä (46 % vs. 40%).

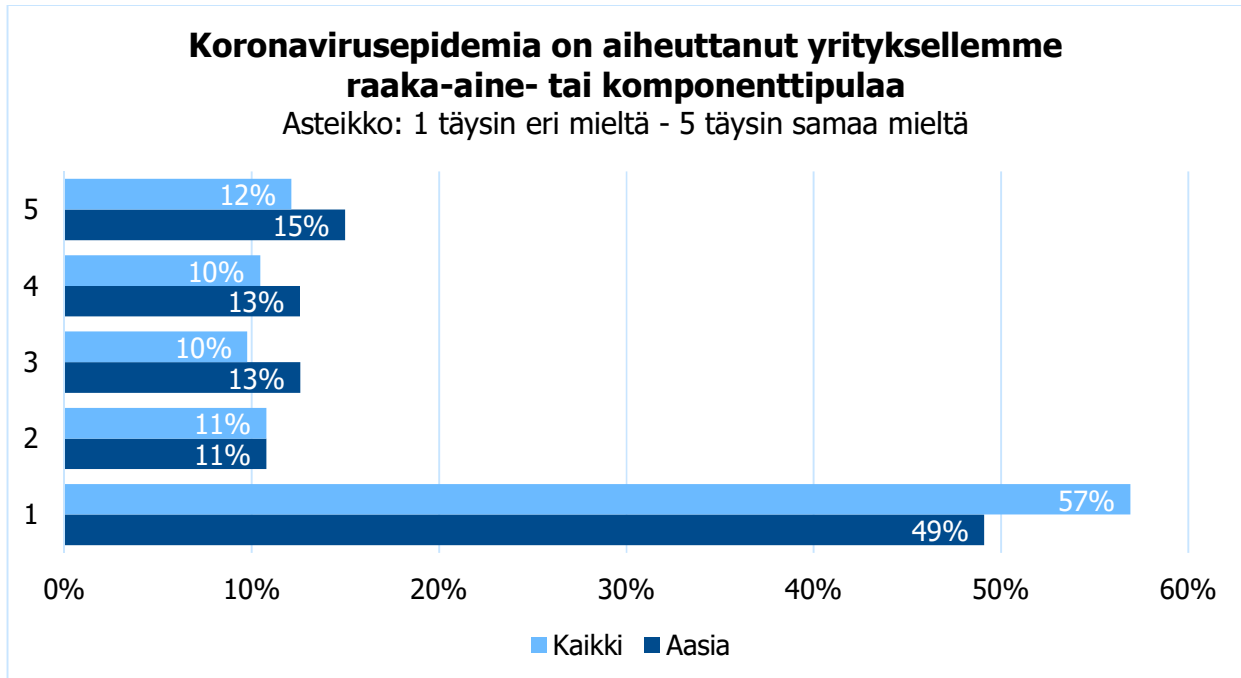
Epidemian vaikutuksia vientiin vastaajat arvioivat samaan tapaan kuin liikevaihtoa: yli puolet on sitä mieltä, että vaikutukset ovat hyvin pieniä. Kielteisten vaikutusten arvioinnissa on selvä poikkeama niiden vastaajien osalta, joilla Aasia kuuluu markkina- tai toiminta-alueeseen: lähes puolet on sitä mieltä, että epidemia vaikuttaa vientiin kielteisesti tai hyvin kielteisesti lyhyellä aikavälillä. Pitkällä aikavälillä tässäkin lähes kolmasosa ei osaa arvioida vaikutuksia.

Työpaikkojen määrän kehittymisen osalta vastaukset ovat hyvin samanlaisia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä: noin 80% arvioi, ettei epidemia merkittävästi vaikuta organisaation työpaikkojen määrään.

Vaikutukset henkilöstön kansainväliseen liikkuvuuteen ovat selkeästi kielteisiä: noin 60% arvioi, että epidemia vaikuttaa joko kielteisesti tai hyvin kielteisesti liikkuvuuteen lyhyellä (0-6kk) aikavälillä, sen sijaan pidemmällä yli 6 kk aikavälillä neljäsosa ei osaa arvioida vaikutuksia ja

14.2.2020

noin puolet arvioi, että vaikutukset ovat hyvin pienet. Tässäkin näkyy selvä poikkeama niiden vastaajien osalta, joilla Aasia kuuluu markkina- tai toiminta-alueeseen: näistä vastaajista lähes 80% on sitä mieltä, että vaikutukset ovat kielteisiä ja vain 20% sitä mieltä, ettei vaikutuksia juuri ole.

Noin 60% vastaajista arvioi, ettei epidemialla ole juurikaan vaikutusta kansainväliseen kasvuun tai kansainvälistymissuunnitelmiin, mutta noin kolmasosa on sitä mieltä, että vaikutus on lyhyellä aikavälillä kielteinen tai hyvin kielteinen. Pidemmällä aikavälillä vaikutuksen arvioi kielteiseksi tai hyvin kielteiseksi hiukan alle joka viides, mutta lähes joka neljäs vastaajista ei osaa arvioida vaikutusta.

Virusepidemian aiheuttamia uusia ulkomaankaupan rajoituksia kokee kohdanneensa noin neljäsosa vastaajista, mutta noin puolet ei tunnistanut tällaista ongelmaa lainkaan. Tilanne on samanlainen raaka- aine- tai komponenttipulan osalta. Logistiikkaongelmia on kokenut myös noin neljäsosa kaikista vastaajista, mutta Aasiassa toimivista yrityksistä yli kolmasosa. Epidemia ei toistaiseksi ole kovin voimakkaasti pienentänyt tilauskantaa, vain alle viidesosa on tästä väittämistä samaa tai täysin samaa mieltä. Jos tarkastellaan vain niitä vastaajia, jotka arvioivat epidemian vaikutukset liikevaihtoon kielteisiksi tai hyvin kielteisiksi, noin puolet on täysin samaa tai samaa mieltä kaikista em. väittämistä (uudet ulkomaankaupan rajoitukset, raaka-aine- tai komponenttipula, logistiikkaongelmat ja tilauskannan pieneneminen).

Ei liene yllätys, että epidemian riskejä lievittääkseen yli 80% vastaajista aikoo vähentää tai lykätä Aasian matkustamista, ja noin viidesosa kannustaa henkilöstöä enemmän etätöihin. Aasian toimipisteitä on sulkenut tai aikoo sulkea noin 10% vastaajista, samoin kuin siirtää henkilöstöä pois suurimman riskin alueilta. Ottaen huomioon PK-yritysten suhteellisen osuuden vastajajoukossa (80%) yllättävän suuri osa vastaajista (24%) on jo tehnyt tai on tekemässä

14.2.2020

muutoksia alihankintaverkostoonsa. Muutokset eivät ole välttämättä helppoja tai nopeita, joten tämä on merkittävä haitta liiketoiminnalle.

Vastaajien ehdotuksia toimenpiteistä

Vastaajat kaipaavat luotettavaa tiedottamista ja arvioita epidemian aiheuttaman tilanteen kestosta, samoin esimerkkejä miten epidemian vaikutuksia omaan toimintaan voi lieventää. Osa vastaajista kohtaa myös rahoitushaasteita joko kiinalaisten asiakkaiden tai alihankintayritysten ongelmien takia – näihin toivotaan ymmärtämystä myös Business Finlandin taholta.